

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Quo dies octavus et nonus continentur

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1865 [erschienen] 1866

De S. Hugone Confessore Equite Hierosolymitano Genuæ In Liguria
Commentarius Prævius De Sancti cultu et Actis

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72229](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72229)

AUCTORE
J. B.

DE S. HUGONE CONFESSORE

EQUITE HIEROSOLYMITANO

GENUÆ IN LIGURIA

COMMENTARIUS PRÆVIUS

De Sancti cultu et Actis

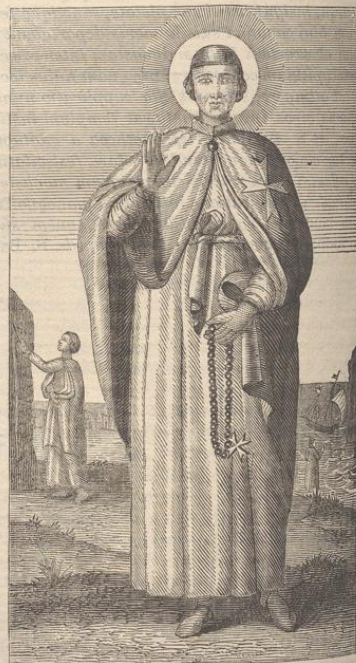
SUB ANNUM
MCCXXX.
Sancti cul-
tus

Sanctum Hugonem e Martyrologis Catalogo suo Generali Sanctorum inscripsit Ferrarius ad diem VIII Octobris his verbis : Genuæ S. Ugonis, equitis Hierosolymitani : tum in Annotatis addit : Ejus corpus in ecclesia S. Joannis militiæ Hierosolymitanæ asservatur. Vixit ante annum MCCXXXIII, prout ex ejus Vita Ms. habetur, in qua tamen tempus, quo vixit, non exprimitur. Castellanus vero eadem fere, quæ Ferrarius, de Hugone annuntiat, sed sacerdotem fuisse addit. De cultu sacro, Genuæ ei exhiberi solito, nobis liquet ex Calendario Officiis propriis Genuensis ecclesiæ, D. Stephani Cardinalis Muratii jussu recognitis, ac iterum anno 1640 editis, præfatio, in quo festum S. Hugonis confessoris ritu duplici celebrandum ad hunc diem notatur. Subduntur Officiis propriis Lectiones Martyrologii de Sanctis Genuensibus, quæ ad diem laudatum ita de S. Hugone habent : Genuæ depositio S. Ugonis confessoris ex Ordine equitum Hierosolymitanorum, qui apud ecclesiam S. Joannis pium hospitalitatis officium erga pauperes exercuit : de quo illud celebre traditur, quod velut alter Moyses ex petra aquam signo Crucis eduxeret : quæ, hodie etiam S. Ugonis nomine perenniter fluens, languores pellendi virtutem retinet. Similia de S. Hugone scribit Bosius part. 1 lib. 9 pag. 187 Historiæ Ordinis S. Joannis Hierosolymitani, anno 1594 Romæ typis editæ, ubi etiam addit, Vitam S. Hugonis de Othone, archiepiscopo Genuensi, jussu Gregorii IX, ac dein etiam a Laurentio Feo, Ordinis S. Dominici alumno, fuisse conscriptam.

et Actis.

2 De Laurentio Feo scribit Echardus tom. 1 Scriptorum Ordinis Prædicatorum pag. 866 : Dicitur scripsisse (nempe Italice) Vitam S. Hugonis Ordinis S. Joannis Hierosolymitani, commendatoris commendæ Genuensis, sanctitate per Italiam admodum clari. Othonem vero Genuensem cathedram tenuisse ab anno 1203 usque ad annum 1239, scribit Ughellus tom. IV Italiæ sacræ auctæ coll. 882 et 885. Patriam habuisse Alexandriam Statelliorum tum in serie archiepiscoporum Genuensium, tum episcoporum Bobiensium col. 934, qua in margine Otho e Ghilina familia fuisse additur ex Ghilino in Annalibus Alexandrinis pag. 14 : Bosius vero cognomento fuisse Fiesco, infra in Synopsi Historica num. 6 scribit. Neque Fei, neque Othonis, archiepiscopi Genuensis, de S. Hugone scripta penes nos sunt, Libellum tamen habemus Italicum, cui titulus : Icones beatorum et sanctorum sacræ Religionis S. Joannis Hierosolymitani, a Bosio scriptum, Romæ prius excusum, et alteris typis, curante Francisco Tru-

glio, Palermi anno 1633 recusum. Titulum in eo habet S. Hugo sibi proprium, continetque compendium eorum, quæ Otho Genuensis archiepiscopus, paulo post Hugonis mortem et diligentem inquisitionem de S. Hugonis sanctitate et prodigiis jussu Gregorii IX, summi Pontificis, in litteras misit. Præmittitur titulo S. Hugonis imago, qua habitu antiquo capellanorum, ut vocant, Ordinis S. Joannis Hierosolymitani indutus, et crucem octogonam, qualem equitibus Hierosolymitanis seculo XII Raymundus de Podio, primus Ordinis magister, præscripsisse dicitur a Bosio in Historia ejusdem Ordinis Romæ anno 1594 part. 1. lib. 1 pag. 13, in pallio gestans exhibetur. Caput ejus radiis cingitur. Bina insuper S. Hugonis prodigia icon exhibet; alterum, quo e sacro fonte elicit; alterum, quo navem naufragii periculo liberavit. Quæ unde accepta, quamque antiqua secundum Bosium fuerit, vide infra ad calcem Synopsi Historiæ, quam ex Italice sermone Latinam fecimus. Eam porro sic ætographus noster imitatus est.

SYNOPSIS

HISTORICA

Ex Italico Bosii apud Trugium.

S. Hugonis, commendatoris Genuensis.

Quo tempore multi ex equitibus et religiosis sacra Religionis et illustrissima militia S. Joannis Hierosolymitani *a*, fortiter in Oriente dimicantes adversus infideles, in testimonium ac præmium sanguinis, quem pro Christi gloria, sanctæque fidei defensione intrepide ac copiose fundebant, purpureis coronis æternum coronabantur in cælis, non deerant ex illis etiam in Occidente, qui, armis spiritualibus cum hostibus nostris invisibilibus et antiquis certantes, peracto feliciter peregrinationis et vitæ humanæ laborioso cursu, ad cœlestem patriam victores redeuntes, candidis, in castitatis et sanctimonie suæ præmium, coronis ornabantur in cælo. Inter quos cum sancta et digna imitatione vita, tum prodigiorum multitudine summo perepere per Italiam increbuit ejusdem Ordinis eques *b*, dictus Hugo, qui a Religione sua adnotus Genuensi commendæ *c*, ita fidelem, diligentem, bonumque egit administratorem, ut, quæ acceperat, talenta non humo infoderit; sed iis tum in animæ, tum in corporis bonum accurate usus, adeo cumulatam Religionis suæ, proximo, et potissimum Deo reddiderit rationem, ut non satis habuerit infinita bonitas et misericordia illum æterno renumerari premio, et sanctissime defunctum Sanctorum suorum numero adscribere; sed voluerit etiam, cum adhuc in terris ageret, multorum insignium stupendorumque prodigiorum prærogativa illustrare; maxime vero reddendo illum orbi æque ferè admirabilem, atque Prophetam Moysen, Majestati divinæ adeo familiarem et acceptum.

Otho, archiepiscopus Genuensis, scripsit Vitam

2 Quandoquidem, sicut, percutiente illo virga rupem, egressæ sunt aquæ, quibus populi Israëliti restincta sitis fuit; ita gloriosus hic Sanctus crucis signo ex arido duroque saxo aquas, quales hodieque scaturiunt, eduxit maxime vias limpidasque, non solum gustatu jucundas et delectabiles, sed multis etiam morbis salutaris. Ita testatur Otho Fiesco *d*, archiepiscopus Genuensis, in Vita ejusdem Sancti, quam Gregorii Papæ IX *e*, tum moderantis Ecclesiam, jussu conscripsit, facta tum hujus prodigii, tum aliorum non paucorum ab eodem S. Hugone, seu vivo, seu mortuo, factorum mentione. Compendium Vitæ, e Latina in linguam nostram (Italicam) versæ, hujusmodi est: Erat S. Hugo corpore exiguo et macilento. Vestes tulit pelliceas, nudam carnem cilicio textit, et asseri incubuit in ima xenodochii parte versus mare. Hujusmodi exercitationibus occupabatur, egenis maxima charitate inserviens, necessaria ministrans, et summa demissione animi subinde etiam pedes lavans. Mortuos sepelivit. Xenodochii S. Joannis Hierosolymitani frater *f* erat, et Genuense moderatus est, ge-

Octobris Tomus IV.

stans crucem foris in pectore, quam intus cordi insculperat: cingulo ferreo carnem vinciebat. Utebatur per totius anni cursum cibis quadragesimalibus; et, ut durius corpus haberet, in Quadragesima nihil cocti sumebat. Quando recitabat Officium, fervorem magnum ostendebat, et, quando intererat sacro, visus sæpe est a terra sublevatus: ita ut, cum adhuc in vivis erat, omnibus in honore esset, et universe pro Sancto haberetur. Inter cetera sanctimonie ejus probæque vitæ argumenta atque indicia scribunt nonnulli potissimum sequentia.

Ex Ital. Bosii.

3 Cum aliquando quædam mulierculæ agrorum xenodochii pannos lavarent, et multum ob aquæ penuriam magnumque, qui tunc erat, æstum defatigaretur, et versaretur tum forte eo loci Vir sanctus, ipsum sunt deprecata, ut aquam suis a Deo precibus impetraret, ne illam tam procul tantoque incommodo ac labore petere cogeretur. Et ecce, o meritum sanctissimi Viri incredibile et stupendum! Perinde ac Moyses oratione et virga aquam e rupe, ita oratione et crucis signo fontem e saxo elicit Hugo adeo largum, ut non modo potui lotionique suffecerit, sed etiam hodieque perduret, dictus S. HUGONIS. Aliud hoc loci addendum mihi apparet, quo mirabilis insignisque Dei Servi sanctimonia luculentius innotescat. Tanta tempestatis vi navis quadam in mari non procul ab ostio portus agitabatur, ut certo omnes existimarent fore, ut in terram impelleretur, et allideretur in scopulos, quod eo loco versaretur, in quo irrita essent nauclerorum ars solitumque subsidium. At, ecce, mare e turri xenodochii forte prospiciens Hugo, vidensque navem naufragio proximam, commiseratione maxima motus, ocius e turri descendit, et multas inter lacrymas singultusque in cœlum oculis, signum crucis navem versus formavit. Et subito cohibitus est ventorum, undarumque impetus, sedatoque mari, navis in portum salva et absque offensa appulsa est. Quod cum nautæ vidissent, qui se jam perditos autumabant, navi mox egressi, ad S. Joannis, infinitas acturi Deo gratias, quod e tam grandi sanctissimi illius Viri oratione et meritis periculo emerissent, perrexerunt.

et miracula.

E

qua breviter

4 Nec silentio premendum est, quod de Viri illo vere sancto Nicolaus Pigliacaro scribit, qui quater ejus sanctitatem sese testatur expertum, aiens, se, ad convivium aliquando a B. Hugone invitatum, cum ad ejus aedem magna erga illum devotione impulsus, accessisset, et parata jam mensa esset, abiisse, ut aquam e fonte hauriret; sanctum vero Hugonem, cum uterque jam mensæ accumberet, ipseque bibere vellet, signum crucis aquæ impertisse, seque vice, ut putabat, aquæ vinum bibisse exquisitissimum. Unde ultra modum Nicolaus obstupuit, intelligens, aquam, suis manibus e fonte allatam in vinum esse conversam. De quo tamen nimia non debet esse admiratio, cum dixerit Dominus: qui credit in me, opera, quæ ego facio, et ipse faciet. Retulit alias et conceptis verbis juravit idem Nicolaus, dominam quamdam, a dæmone obsessam, cum post S. Hugonis obitum ad sepulcrum ejus venisset, ibique fuisset usque ad horam Completorii commemorata, sub occasum solis bufonem evomuisse aterrimam, qui fœtorem spargebat ultra mo-

Ex Itak.
Bosl.

dum modestum et pestilentem, quem, qui coram aderant, odorati, illusionem diaboli fuisse, autumabant. Sed dein experientia docuit, id meritis et precibus Sancti contigisse: exinde enim domina, evanescente sensim horrendo illo putidoque bufone ejusque foetore, permansit libera.

nonnulla

5 Alius crurum pedumque nervos ita contractos habebat, ut progredi nullo modo posset, qui, ad sepulcrum S. Hugonis peregrinatus, nocte quinta liberum se sanumque deprehendit: quare reliquum vitae suae cursum xenodochii obsequio ex voto consecravit. Altera domina, cui Ortæ nomen erat, cum adhuc in vivis esset S. Hugo, apoplexia correpta et tantopere affecta fuit, ut, facta immobilis, lecto se proripere non valeret. Hæc ad S. Hugonis defuncti sepulcrum deportari se jussit et sanitatem mox est consecuta, etsi per continuum sexennium, tamquam immobilis, lecto fuisset affixa. Unde in grati animi, devotionisque suae testificationem dein S. Joannis habitum induit, et in numerum

B sanctimonialium, in xenodochio commorantium, recipi voluit, ibidemque vitam reliquum in ægrotum obsequio transegit amore et charitate maxima. Testis illa, uti et altera domina, nomine Maria, oculata tum hujus, tum aliorum multorum S. Hugonis prodigiorum fuit. Eadem etiam asserunt cathedralis ecclesie Genuensis canonici duo, inter quos Reverendus dominus Guillelmus della Bama, alique una cum illo in numerum fratrum istius xenodochii referri voluerunt. Adhæc Hugo di Sabezana, unus e fratribus, et Joanna, ejusdem xenodochii tonsoris uxor, testantur, vidisse se et observasse volucres S. Hugonis caput, cum preces Deo funderet, velut in supradicti Viri sanctitatis testimonium, circumvolantes.

narrantur.
S. Hugonis
cultus,

6 Quæ de S. Hugone diximus hactenus, Othonis Fiesco, archiepiscopi Genuensis, sedula inquisitione et indagazione verissima inventa sunt et approbata. Quippe inter plures alios canonicos, etiam duo, qui Sancti aedes frequentare consueverant, et vix non omnibus ejus prodigiis interfuerant, jurejurando coram supradicto archiepiscopo omnia supradicta esse verissima affirmarunt. Et præterea singulatim asseruerunt, quemdam energumenum liberatum fuisse sola

C S. Hugonis presentia. Simul ac enim ad eum accessit, elata voce exclamare cepit: Noli me, Hugo, cruciari ulterius, hinc enim procul abire paratus sum; statimque energumenus liberatus fuit. Collecta sunt hæc breviter de S. Hugonis sanctitate et prodigiis archiepiscopi supradicti opera et jussu summi Pontificis anno Salutis nostræ MCCXXXIII. Obiit Hugo VIII Octobris 9, ejusque corpus admodum reverenter in ecclesia S. Joannis Genuensis sepultum fuit, ibique magna veneratione conservatur. Celebratur festum ejus quotannis ingenti solemnitate die memorato, quo migravit ad Dominum. Caput ejus circumfertur in supplicatione per parociam S. Joannis magno comitantium numero, maxime vero sodalium, qui ex pietate divino sese obsequio sub Sancti patrocinio manciparunt, et solemne sacrum ad ejus aram celebrari curant die

supradicto, quo per totam diocesim Genuensem recitatur ejusdem Sancti Officium, ut in Communi confessoris non Pontificis, diciturque oratio sequens. "Deus, qui dedisti servo tuo Ugoni in mine tuo signo crucis de durissimo saxo scature fontem aquæ vivæ, demones effugare, et infirmos curare; concede, quæsumus, ut ejus equimur cultum, sentiamus effectum. Per Dominum nostrum Jesum Christum, filium tuum etc."

7 Veram ejusdem Sancti iconem e Melite ad me dono misit abhinc annis multis eminentissimus et reverendissimus Cardinalis frater Hugo de Loubenx Verdala, sacre illius Religionis et illustrissimæ militiæ S. Joannis Hierosolymitani magnus magister, quamquam sibi carissima esset, et suo in cubiculo magna abs illo devotione servaretur; quippe quæ et antiqua erat, et ducta, ut indubie creditur, e naturali vivæque specie Sancti, sibi cognominis, suæque Religionis alumni: maluit tamen deliciis his spiritualibus devotoque carere solatio, ut eam ad me mitteret, aeri incidendam, edendamque in sua Religionis Historia, ut reipsa feci prima ejus parte, a me recens aucta et illustrata. Similis est iconi, vel potius eadem, quæ illa, quam supra videre est. Preces itaque pro nobis omnibusque fidelibus fundat, ut videre ipsum in oculo mereamur, ibique cum illo et Sanctis omnibus æternam laudem Dominum et Redemptorem nostrum Jesum Christum, qui cum Patre et Spiritu Sancto vivit et regnat per infinita secula seculorum. Amen.

ANNOTATA.

a *Cœpit hic Ordo equestris seculo XII annis aliquot inchoato Hierosolymis, auctore quodam Gerardo: dein in insula Rhodo sedem præcipuam habuit, nunc autem Melite, a Carolo V imperatore sibi concessæ; unde et equites Rhodii dicti fuerunt et Melitenses hodieque nominantur.*

b *Id nominis non tantum nobilibus laicis, sed etiam omnibus, qui istius Ordinis sunt, modo tribuitur. Vide dicenda ad lit. f.*

c *Ita vocantur Ordinis beneficia seu præfecturæ.*

d *Genuensem cathedram ab anno 1203 usque ad annum 1239 tenuit.*

e *Pontificatum gessit ab anno 1227 usque ad annum 1241.*

f *Raymundus de Podio, Magnus Ordinis S. Joannis Hierosolymitani magister, hunc in tres classes divisit: prima erat nobilium laicorum quorum erat armis fides et peregrinos defendere: altera erat sacerdotum seu capellanorum (e quorum numero S. Hugo fuit) quibus præcipue sacra in domestico templo obeunda erant ministeria. Tertio laicorum non nobilium, quibus idem, quod nobilibus, incumbere officium. Vide Historiæ Ordinum religiosorum tom. 3 pag. 75.*

g *Annum emortualem Hugonis nusquam determinatum inveni: quia tamen non diu post ejus obitum in ejus sanctitatem et prodigia facta est anno 1233 per archiepiscopum Genuensem inquisitio, obitum ejus anno circiter 1230 illigari secutus Castellanus in Martyrologio Universalis.*